

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/27/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120204207
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4120204207.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Olivera Kolenčika, v spore žalobcu: L. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom M., L. XX/XX, zastúpený: JUDr. Michal Magdolen, advokát so sídlom Nitra, Farská 50, IČO: 50 105 566, proti žalovanej: J. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom M., L. XX/XX, XXX XX M., zastúpená: JUDr. Romana Mravíková, advokátka so sídlom Nitra, Štefánikova trieda 15, IČO: 42 428 505, o zrušenie práva spoločného nájmu bytu, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 30. novembra 2021, č. k. 25C/30/2020-155, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i**
a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.1. Okresný súd Nitra (súd prvej inštancie alebo prvoinstančný súd v zmysle § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 30. novembra 2021 č. k. 25C/30/2020-155 rozhodol, že zrušuje právo spoločného nájmu trojizbového družstevného bytu č. 2, 1. podlažie, na ulici L. XX/XX v M., evidovaného na LV XXXX, katastrálne územie L. (I. výrok) a určuje, že trojizbový byt č. 2, 1. podlažie, na ulici L. XX/XX v M., zapísaný na LV XXXX, katastrálne územie L., bude ako výlučný nájomca a člen družstva ďalej užívať žalobca (II. výrok).

1.2. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi voči žalovanej súd priznáva plnú náhradu trov konania (III. výrok).

2. Výrok rozhodnutia o veci samej právne odôvodnil podľa ustanovení § 3, § 700 ods. 1 až 3, § 705 ods. 1 až 3, § 712 ods. 1, § 712a ods. 8 Občianskeho zákonníka a výrok o náhrade trov konania oprel o ustanovenia § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP.

3.1. V odôvodnení rozsudku poukázal na to, že žalobca sa písomne podaným návrhom zo dňa 31.03.2020 domáhal voči žalovanej zrušenia práva spoločného nájmu bytu po rozvoze manželstva účastníkov s tým, že žalobca mal byť určený ako výlučný nájomca s právom byť ďalej užívať. Manželstvo strán sporu bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 13P/239/2018 zo dňa 09.10.2018, právoplatným dňa 17.10.2018. V okamihu rozvodu manželstva strán sporu došlo k zániku ich bezpodielového spoluvlastníctva o vyporiadaní ktorého sa vedie samostatné konanie na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 16C/42/2019. Predmetom vyporiadania BSM sú okrem iného aj členské práva v bytovom družstve OSBD Nitra a s tým spojené právo užívať družstevný byt na ulici L. XX/XX v M.. V zmysle predloženej nájomnej zmluvy zo dňa 31.03.2003 bol dňom 01.04.2003 žalobcovi ako členovi družstva prenechaný do užívania trojizbový byt na ulici L. XX, M., evidovaný na LV č. XXXX, katastrálne územie L.. Žalobca mal záujem nadobudnúť členské práva v bytovom družstve OSBD Nitra a s tým spojené právo užívať družstevný byt.

3.2. Žalobca svoj návrh odôvodnil tým, že na obstaranie bytu boli použité finančné prostriedky jeho rodičov v sume 870 000 Sk, ktoré títo nadobudli z predaja nehnuteľnosti v L., prijatie ktorých potvrdili obe strany sporu. Za prevod členských práv v súvislosti s bytom bola prevodcovi vyplatená suma 820 000 Sk. V zmysle § 703 a § 704 Občianskeho zákonníka vznikol spoločný nájom bytu manželmi, kde ako

spoločný nájomca je evidovaná manželka člena, teda žalobcu, žalovaná. Žalobca vyzval žalovanú na uzatvorenie dohody o zrušení práva spoločného nájmu bytu, na ktorú žalovaná nereagovala. Žalobca k žalobe doložil písomné vyhlásenie osoby o zabezpečení bytovej náhrady pre žalovanú.

4. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe dňa 27.07.2020 a uviedla, že toho času predmetný byt užíva spoločne s plnoletými deťmi pochádzajúcimi z manželstva so žalobcom. Žalobca sa z bytu podľa žalovanej odsťahoval do rodinného domu v obci F. C.. Nutnosť opustenia spoločnej domácnosti zo strany žalobcu bola spôsobená neustálym psychickým tlakom, vzniknutú situáciu bolo potrebné riešiť aj prostredníctvom orgánov činných v trestnom konaní. Žalobca má toho času zabezpečené bývanie v M. v prenajatom byte a nie je preto potrebné, aby byt, ktorý je predmetom sporu, užíval naďalej výlučne žalobca. V rámci dokazovania žalovaná navrhla vypočuť ako svedkov svojho brata a syna, ktorí mali vypovedať k násiliu žalobcu voči žalovanej počas ich spolužitia. Žalovaná sa písomne vyjadrila, že žalobca a žalovaná zakúpili nehnuteľnosť v L. ako manželia, čo dokladovala kúpnu zmluvou a čestným prehlásením o prevzatí kúpnej ceny z predaja bytu, ktorá patrí do BSM z dôvodu, že na potvrdení o prevzatí finančnej hotovosti od kupujúcich nie je žiadna zmienka o splnomocnení alebo inom poverení na ich prevzatie. Z uvedeného vyplýva podľa žalovanej, že na kúpu predmetnej nehnuteľnosti boli použité finančné prostriedky pochádzajúce z BSM a nie od rodičov žalobcu.

5. Žalobca na pojednávaní zotrval na podanom návrhu a k návrhu doplnil, že predmetný byt, resp. členský podiel, bol nadobudnutý tak, že rodičia žalovanej požičali stranám sporu finančné prostriedky v marci 2003 a následne po predaji nehnuteľnosti rodičov žalobcu v L. boli po 2 až 3 mesiacoch rodičom žalovanej vrátené finančné prostriedky vo výške 820 000 Sk. Členský podiel v bytovom družstve je predmetom vyporiadania BSM. Žalobca nemá zabezpečené iné bývanie, toho času býva u svojej priateľky, ktorá má byt v podnájme. Dom, ktorý je predmetom BSM, je v rozostavanom stave a je užívaný rodičmi žalobcu a podľa názoru žalobcu do BSM nepatrí. Žalobca vnímal finančné prostriedky od jeho rodičov ako dar jemu osobne, keďže predaná nehnuteľnosť v L. bola ich.

6. Žalovaná na pojednávaní súhlasila s návrhom žalobcu zrušiť právo spoločného nájmu bytu, ale nesúhlasila s tým, aby bol žalobca výlučným nájomcom po zrušení spoločného nájmu. Potvrdila vyjadrenie žalobcu o spôsobe nadobudnutia predmetného bytu a k pôvodu finančných prostriedkov sa však vyjadrila tak, že byt v L. kúpili so žalobcom z prostriedkov patriacich do BSM v sume 20 000 Sk. Bola názoru, že obe strany sporu, ale hlavne rodičia žalovanej, sa pričínili o nadobudnutie členského podielu. Žalobca byt opustil. K domu patriacemu do BSM žalovaná uviedla, že tento je postavený na pozemku patriacom do BSM a medzi stranami sporu je sporné v akej výške a od koho boli doň investované finančné prostriedky. V prípade, že by bol členský podiel prikázaný žalovanej, stále by bol tento členský podiel predmetom vyporiadania BSM, ktorého masa doteraz nie je ustálená. Žalovaná vypovedala, že jej rodičia neinvestovali do kúpy bytu rovným dielom s rodičmi žalobcu z dôvodu, že rodičia žalovanej byt kompletne zrekonštruovali a rodičia žalobcu poskytli finančné prostriedky na jeho obstaranie. K rozvodu strán sporu došlo podľa žalovanej z dôvodu alkoholu a pôžičiek na strane žalobcu, napokon došlo zo strany žalobcu k vyhrážkam voči žalovanej. Žalovaná sa nevedela vyjadriť k povahe finančných prostriedkov od rodičov žalobcu.

7.1. Vykonaným dokazovaním (bod 6 odôvodnenia rozsudku) súd prvej inštancie zistil, že sporné strany boli manželia od 11.01.1997 do 17.10.2018, kedy bolo ich manželstvo právoplatne rozvedené rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 13P/239/2018 zo dňa 09.10.2018, právoplatným dňa 17.10.2018. Po rozvode podal žalobca dňa 30.05.2019 na Okresný súd Nitra návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré je vedené pod sp. zn. 16C/42/2019 a doposiaľ nebolo právoplatne skončené. Z manželstva pochádzajú tri plnoleté deti.

7.2. Žalobca spolu so žalovanou boli od 31.03.2003 nájomcami družstevného bytu č. 2, 1. podlažie, na ulici L. XX/XX v M., evidovaného na LV XXXX, katastrálne územie L., na základe zmluvy o prevode členských práv a povinností uzavretej v zmysle čl. 18 stanov OSBD Nitra zo dňa 31.03.2003. Dňa 01.04.2003 vznikol podľa § 703 až § 704 Občianskeho zákonníka žalobcovi a žalovanej spoločný nájom bytu manželmi. Po rozvode strán sporu nedošlo medzi stranami k dohode o zrušení práva spoločného nájmu bytu, napriek výzve žalobcu adresovanej právnomu zástupcovi žalovanej. V zmysle žaloby žalobca žiadal zrušiť právo spoločného nájmu bytu a priznať právo ďalšieho užívania bytu žalobcovi. Žalovaná s návrhom žalobcu zrušiť právo spoločného nájmu bytu súhlasila, ale žiadala, aby právo ďalšieho užívania bytu bolo súdom priznané jej. Žalobca súdu dokladoval aj zabezpečenie bytovej náhrady podľa § 712a OZ doložením písomného vyhlásenia osoby - L. U. o zabezpečení bytovej náhrady pre žalovanú.

8.1. Zo stanoviska prenajímateľa Okresné stavebné bytové družstvo v zmysle § 705 ods. 3 Občianskeho zákonníka vyplývalo, že žalobca a žalovaná nadobudli členské práva a povinnosti na základe Zmluvy o prevode členských práv a povinností zo dňa 31.03.2003, na základe čoho sa stali spoločnými členmi

družstva a spoločnými nájomcami trojizbového družstevného bytu č. 2 na prízemí bytového domu L. č. XX, M.. Vzhľadom na to, že ako prenajímateľovi neboli známe okolnosti podstatné pre rozhodnutie o ďalšom nájme bytu, ponechali toto rozhodnutie na úvahe súdu.

8.2. Žalobca sa z predmetného bytu odsťahoval a toho času býva u svojej priateľky v prenajatom byte v M.. Žalovaná toho času býva v predmetnom byte spolu so svojimi tromi plnoletými deťmi pochádzajúcimi z manželstva strán sporu. Žalovaná poukazovala na násilne správanie sa žalobcu voči jej osobe, ale tieto tvrdenia nepreukázala. Žalobca zhodne so žalovanou uviedli, že predmetný byt bol nadobudnutý z finančných prostriedkov, ktoré im požičali rodičia žalovanej a následne po uplynutí približne dvoch až troch mesiacov im boli tieto finančné prostriedky vrátené z prostriedkov nadobudnutých z predaja nehnuteľností - bytu v L.. Finančné prostriedky vo výške 870 000 Sk, z predaja tohto bytu boli použité na zaplatenie bytu v M., ktorý je predmetom tohto konania. Žalovaná v tomto konaní mala za to, že predmetný byt patril počas manželstva stranám sporu a finančné prostriedky utŕžené z jeho predaja do masy BSM, keď z prostriedkov patriacich do BSM kupovali byt v L.. V rozvodovom konaní pritom v návrhu uvádzala, že vlastníkom družstevného bytu do ktorého sa počas manželstva presťahovali je manžel - žalobca. Žalovaná trvala na tom, že žalobca sa z bytu odsťahoval, o domácnosť a udržanie bytu sa starala výlučne žalovaná, žalobca disponuje rodinným domom v kat. úz. L. C., ktorý je síce stále evidovaný ako rozostavaná stavba, ale toho času je plne obývatel'ný, čo žalovaná dokladovala jeho fotografiami, a teda žalobca má zabezpečené plnohodnotné bývanie pre seba.

8.3. Z odpovede Mesta L. vyplývalo, že všetky doklady k bytu č. X na ul. S. č. XXXX v L. boli po uplynutí 10-ročnej úložnej lehoty, v roku 2013 vyradené. Na základe zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa 24.03.2003 bol Mestský byt v Meste L. odpredaný Mestom L. ako predávajúcim, žalobcovi a žalovanej ako kupujúcim, za kúpnu cenu 20.214,80 Sk. Na základe pridelenia bytu v L. bol pôvodne užívateľom bytu T. Y., otec žalobcu, s manželkou. Dňa 15.05.2002 podal T. Y. žiadosť o prevedenie užívacieho práva na žalobcu a zároveň bola podpísaná dohoda o zániku nájmu bytu. Dňa 15.05.2002 bol byt v L. pridelený do užívania žalobcovi z dôvodu, aby žalobca mohol voľne disponovať s predmetným bytom a zabezpečiť jeho predaj, keďže rodičia žalobcu sa dlhodobo zdržiavali v zahraničí. Následne žalobca, ako nájomca, požiadala dňa 26.06.2002 o odkúpenie bytu. Zmluva o prevode vlastníckeho práva bytu ktorej zmluvnou stranou bola aj žalovaná, bola zavkladovaná dňa 14.04.2003 a dňa 30.05.2003 bola žalobcom a žalovanou prevzatá kúpna cena z predaja tohto bytu na tretiu osobu.

9.1. Súd prvej inštancie poukazuje na zákonné ustanovenia citované v bodoch 8 až 16 odôvodnenia rozsudku ako aj na skutočnosť, že žalovaná nenamietala zrušenie práva spoločného nájmu bytu, teda obojstranný prejav vôle strán, rozhodol o zrušení spoločného nájmu a za výlučného nájomcu a člena družstva určil žalobcu. Strany sporu zhodne súhlasili so zrušením práva spoločného nájmu bytu, ale bolo medzi nimi sporné, ktorá zo strán sporu má mať právo na výlučný nájom a členstvo v družstve po zrušení tohto spoločného nájmu.

9.2. Konštatoval, že medzi stranami sporu nebolo sporné akým spôsobom bol predmetný byt nadobudnutý, a teda že finančné prostriedky im boli poskytnuté dočasne rodičmi žalovanej a následne sa im tieto finančné prostriedky vrátili z finančných prostriedkov získaných predajom bytu v L.. Tieto skutočnosti zhodne tvrdil tak žalobca ako aj žalovaná. Sporné však bolo, či byt v L. patril rodičom žalobcu alebo patril do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a teda či finančné prostriedky pochádzajúce z tohto predaja boli finančnými prostriedkami strán sporu alebo patrili rodičom žalobcu.

10.1. Listinné dôkazy doložené žalobcom ako aj výpoveď žalobcu a svedka T. Y. dostatočným spôsobom preukázali, že pôvodnými nájomcami Mestského bytu v L. boli rodičia žalobcu, ktorí v krátkom časovom horizonte previedli užívacie právo k tomuto bytu na žalobcu, ktorý následne predmetný byt odkúpil a následne predal tretej osobe. Písomnosti potvrdzujúce logický sled na seba bezprostredne nadväzujúcich udalostí bez akýchkoľvek pochybností preukázali, že tento byt nebol na žalobcu prevedený za účelom jeho užívania, ale za účelom zabezpečenia jeho scudzenia, a preto aj finančné prostriedky, ktoré žalobca so žalovanou prevzal, ako kúpnopredajnú cenu bytu v L., a ktorú následne použili na vrátenie finančných prostriedkov použitých na kúpu bytu, o ktorého nájom v tomto spore ide, rodičom žalovanej, boli finančnými prostriedkami pochádzajúcimi od rodičov žalobcu. Rodičia žalobcu sa tak podieľali na nadobudnutí predmetného bytu v podstatne väčšej miere ako rodičia žalovanej. Z vykonaného dokazovania nebolo jednoznačne a nesporne preukázané, že by žalobca žalovanú fyzicky alebo psychicky týral, keď podľa rozvodového konania toto preukázané nebolo a nevedlo sa žiadne trestné ani priestupkové konanie. Takéto tvrdenia žalovanej sa tak v tomto konaní javili ako tendenčné. Tvrdenia je potrebné aj preukázať, čo sa nepochybne nestalo. Prenajímateľ ponechal na úvahu súdu kto bude pokračujúci nájomca a člen družstva. Či má žalobca toho času zabezpečené bývanie, či už u svojich rodičov alebo u priateľky nemá na predmet veci vplyv. Rovnako súd v konaní neprihliadal na záujem detí, žijúcich v predmetnom byte, lebo sú toho času plnoleté. Súd ani nezhliadol zo strany

žalobcu opustenie bytu v zmysle ustanovení § 708 Občianskeho zákonníka, ktorým by sa žalobca vzdával svojich práv k bytu. Jeho odsťahovanie súd vnímal ako riešenie danej životnej situácie ohľadne rozvodu bez právnych následkov a súd preto na túto skutočnosť neprihliadal.

10.2. Súd mal za to, že judikatúra zaoberajúca sa otázkou vyporiadania BSM v spojení s podielom k družstevným bytom, ktorá zakotvila potrebu zohľadňovania toho, ktorý z manželov sa pričínil o zaobstaranie predmetného bytu, je vzhľadom na aktuálnu judikatúru aplikovateľná aj na otázku zrušenia spoločného nájmu bytu, nakoľko zrušenie spoločného nájmu bytu bezprostredne súvisí s vyporiadanim BSM, preto tie skutočnosti, ktoré je potrebné zohľadňovať pri vyporiadani BSM je nevyhnutné zohľadňovať aj v tomto konaní. Vzhľadom na uvedené skutočnosti bolo podľa súdu preukázané, že práve žalobca sa výlučne podieľal na nadobudnutí predmetnej nehnuteľnosti.

11.1. Prvoinštančný súd ďalej konštatoval, že § 705 Občianskeho zákonníka bol prijatý a koncipovaný v čase, keď byty neboli v osobnom vlastníctve, ale boli v nájme, a preto v súčasnosti zaniká jeho podstata a je potrebné naň nahliadať v širších súvislostiach, čo znamená s prihliadnutím na vyporiadanie BSM strán sporu. Predmetom iného konania strán je aj vyporiadanie BSM. Ustanovenia § 705 OZ malo význam v dobe, keď nájom bytu s členským podielom v družstve nebol predmetom vlastníckeho vyporiadania rozvedených manželov. Úlohou súdu je vyporiadať vzťahy medzi stranami tak, aby nevznikli ďalšie súdne spory, prípadne ich minimalizovali až eliminovali. Súd si nevedel predstaviť situáciu, ak by prikázal byť do výlučného nájmu žalovanej a v rámci BSM z uvedených dôvodov vnosu by musela manželka vyplatiť manželovi celú hodnotu bytu. Je pritom podstatné, že nebolo potrebné prihliadať na záujem maloletých detí a prenajímateľ budúceho nájomcu nešpecifikoval.

11.2. Podľa súdu tak podstatnú úlohu hralo majetkové vyporiadanie strán sporu. Nadobudnutie nájmu či vlastníctva bytu už je ekonomickou otázkou a z tohto pohľadu súd vec posudzoval. Súd tak otázku ďalšieho nájmu bytu posudzoval cez otázku vnosu jedného z manželov do BSM. (rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22Cdo 2160/2004). Súd v zmysle citovaných zákonných ustanovení a vyššie uvedených skutočností skúmal kto bude pokračujúci výlučný nájomca.

11.3. Z pohľadu zákona obom stranám vznikol spoločný nájom družstevného bytu, avšak súd v zmysle § 3 OZ posudzoval pričinenie strán o predmetný byt. Strany sporu preukázateľne nadobudli byť do nájmu počas trvania manželstva za finančné prostriedky pochádzajúce od rodičov žalobcu. Bolo tak logické prikázať nájomné právo a pokračujúce členstvo v družstve žalobcovi. Žalovanej tak členstvo v družstve zaniklo. Skutočnosť, že celú kúpnu cenu bytu strany sporu uhradili v konečnom dôsledku len z finančných prostriedkov rodičov žalobcu vo výške 870 000 Sk, ktorí tieto finančné prostriedky považovali za dar synovi, je takýto spôsob nadobudnutia predmetného bytu rozhodujúcim pre záver, že práve žalobca sa pričínil o nadobudnutie predmetného bytu, a preto je tu daný dôvod pre ktorý súd rozhodol, že žalobca má nárok pokračovať ako výlučný nájomca a člen družstva. Bolo by nespravodlivé nezohľadniť skutočnosť smerujúcu k nadobudnutiu predmetného nájmu bytu. Prevzatím kúpnej ceny bytu v L. vo výške 870 000 Sk stranami sporu a ich použitím na zabezpečenie bytu v M. za sumu 820 000 Sk a zjavne aj na konvalidovanie úhrady za byt v L. v sume 20 214,80 Sk a sumy 5 000 Sk ako poplatkov za prevod členských práv. Tieto prostriedky podľa vyjadrení žalovanej použili na zakúpenie bytu v L., čím žalovaná odôvodňovala svoje tvrdenia, že byt v L. patril do BSM. Z kúpnej ceny za byt v L. žalobca žiadnu čiastku podľa jeho vyjadrenia rodičom nevyplácal, čo potvrdil aj jeho otec ako svedok. Investície vložené do rekonštrukcie bytu zo strany rodičov žalovanej boli v prvom rade nepreukázané a zjavne v pomere k jeho obstarávacej cene nepomerne nižšie, a preto neodôvodňovali nárok žalovanej na právo výlučného nájmu bytu.

12. Súd vo výroku rozhodnutia určil, že výlučným nájomcom a členom družstva bude žalobca, napriek tomu, že žalobca v žalobnom petíte žiadal, aby súd rozhodol, že právo spoločného nájmu sa zrušuje a byt bude ako nájomca ďalej užívať žalobca. Tieto skutočnosti boli obsahom podanej žaloby (5 odsek druhej strany žaloby) a v tomto prípade nešlo o rozhodnutie súdu nad rámec žalobného návrhu, ale o upresnenie výroku rozhodnutia vyplývajúce zo znenia § 705 odsek 2 Občianskeho zákonníka.

13. Predmetom konaní o zrušení práva spoločného nájmu býva aj rozhodnutie súdu o práve na bytovú náhradu neúspešnej strany v konaní. Nakoľko rozhodnutie o bytovej náhrade nebolo predmetom žalobného návrhu, súd o tom nerozhodoval. Nie je ani právne logické ako by sa malo rozhodovať o bytovej náhrade a pritom v rámci vyporiadania BSM zohľadňovať majetkovú stránku veci, s poukazom napríklad na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22 Cdo 775/2007.

14. Keďže týmto rozhodnutím sa konanie končí, súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP aj o nároku na náhradu trov konania, a pretože v konaní nikto netvrdil, že by tu boli dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP a ani ich súd nevzhladol, rozhodol tak, že v konaní úspešný žalobca má proti neúspešnej žalovanej podľa § 255 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne vyšší súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

15. Tento rozsudok včas podaným odvolaním napadla žalovaná s tým, že odvolanie smeruje proti výroku II. rozsudku o určení, že trojizbový byt č. 2, 1. podlažie, na ulici L. XX/XX v M., zapísaný na LV č. XXXX, katastrálne územie L., bude ak výlučný nájomca a člen družstva užívať žalobca a proti výroku III. rozsudku, ktorým súd priznal žalobcovi voči žalovanej plnú náhradu trov konania, dôvodiac tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Uviedla, že v napadnutom rozsudku poukazuje súd prvej inštancie v odôvodnení na skutočnosti, ktoré boli v rámci súdneho konania preukázané a v časti 20. odôvodnenia sa zaoberal interpretáciou a výkladom § 705 Občianskeho zákonníka. Súd svoje závery odzrkadlené vo výroku rozsudku oprel na svojom tvrdení, že finančné prostriedky, ktoré získali účastníci konania z predaja nehnuteľnosti v kat. úz. L., nepatria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ale patria výlučne rodičom žalobcu. Z tohto záveru potom súd usúdil, že na vyplatenie bytu, ktorého užívanie je predmetom tohto konania, boli použité výhradne prostriedky rodičov žalobcu, a teda žalobca sa zapríčinil o nadobudnutie užívania sporného bytu. Súd preto prikázal užívanie bytu žalobcovi, pričom tak mohol vykonať aj v prospech žalovanej, ale v tomto prípade by vraj musela žalovaná v rámci vypořádania BSM vyplácať žalobcu z plnom rozsahu z hodnoty bytu. S právnym názorom súdu žalovaná v nesúhlasí a to z nasledovných dôvodov:

17.1. Porušenie práv na spravodlivý proces. V rámci civilného súdneho konania majú sporné strany rovnaké postavenie. Každá zo sporných strán je povinná uniesť svoje dôkazné bremeno uplatnením prostriedkov procesnej obrany alebo útoku. V danom konaní bol žalobca vyzvaný na preukázanie svojich tvrdení a to predložením dôkazov - listín, na ktoré sa v rámci svojich podaní odvolával. V tomto smere sa jednalo o listiny, na základe ktorých mala nehnuteľnosť v kat. úz. L. patriť do výlučného vlastníctva rodičov žalobcu, a teda finančné prostriedky získané jej predajom patrili rodičom žalobcu a na vyplatenie pôžičky získanej od rodičov žalovanej mali byť použité výlučné prostriedky rodičov žalobcu. V tomto smere listiny zámerne odmietol predložiť, pričom súd mal v tomto prípade brať konanie žalobcu spôsobom, ktorým neunesol svoje dôkazné bremeno. Naopak, ale súd preniesol dôkazné bremeno na žalovanú s tým, že v prípade, ak nepredloží listiny, ktoré mal predložiť žalobca, má sa za to, že vyjadrenia žalobcu sú pravdivé. Žalovaná je toho názoru, že súd porušil jej právo na spravodlivý proces a to spôsobom, kedy zvýhodnil jednu stranu - žalobcu a zaťažil žalovanú prostriedkami procesnej obrany nad rámec princípov rovnakého prístupu k účastníkom konania.

17.2. Súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Žalovaná napriek vyššie uvedeným skutočnostiam predložila v rámci procesu listiny, ktoré preukazujú, že nehnuteľnosť v kat. úz. L. zakúpila do bezpodielového spoluvlastníctva so žalobcom za sumu 20.214,80 Sk od predávajúceho Mesto L. a to dňa 24.03.2003. V rámci súdneho konania žalobca nikdy nenamietal skutočnosť, že finančné prostriedky použité na kúpu bytu v kat. úz. L. nepatrili žalovanej a žalobcovi ako manželom, a teda na kúpu bytu boli použité finančné prostriedky patriace do BSM. Napriek tomuto listinnému dôkazu súd prvej inštancie túto skutočnosť odignoroval a vlastníctvo k nehnuteľnosti ako keby určil rodičom žalobcu. Žalovaná je názoru, že súd prvej inštancie v tomto smere nesprávne posúdil predložené listiny a bez akýchkoľvek dôkazov dospel súd k nesprávnemu právnemu názoru. V tomto smere poukazovala žalovaná aj na množstvo exekúcií, ktoré boli vedené na otca žalobcu, pričom s týmito dôkazmi sa súd prvej inštancie nijako nevysporiadal.

18.1. Dňa 31.03.2003 podpísali žalovaná a žalobca zmluvu o nájme sporného bytu v Nitre s prenajímateľom OSBD Nitra, pričom medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že na vyplatenie tohto bytu predchádzajúcim užívateľom - nájomcom, boli použité finančné prostriedky - pôžičky zo strany rodičov žalovanej. Túto skutočnosť potvrdil aj samotný žalobca. Súd prvej inštancie, aj napriek poukázaniu na túto skutočnosť, nikde v odôvodnení rozsudku nepoukazuje na to, že práve žalovaná sa vďaka svojim rodičom zapríčinila o nadobudnutie bytu v M.. Súd prvej inštancie tvrdí, že byt v kat. úz. L. nekupovali účastníci konania za účelom bývania v ňom, ale že bol prepísaný na nich zo strany rodičov žalobcu, nakoľko títo odišli dlhodobo do zahraničia. Toto tvrdenie však nebolo ničím potvrdené, nebolo predložené žiadnymi listinami a samotná výpoveď otca žalobcu bola v tomto smere zmätočná, čo na samotnom pojednávaní skonštatoval aj súd prvej inštancie slovami: „nedostatočne pripravený svedok žalobcu na pojednávaní“. Žiaden právny predpis nezakazuje vlastníctvo viacerých nehnuteľností, a preto nie je zrejmé, na základe čoho dospel súd prvej inštancie k tomu, že byt v kat. úz. L. nemohli kúpiť účastníci konania za účelom napr. finančného zisku. Neexistuje totiž žiadna dohoda s rodičmi žalobcu, na základe ktorej im mali účastníci konania vyplatiť v prípade predaja bytu kúpnu cenu resp. ani nie je doklad o tom, že by bolo dohodnuté odstupné za uvedený byt v prospech rodičov žalobcu.

Dňa 30.05.2003 prevzali účastníci konania od osoby U. U. a jeho manželky sumu 870.000,00 Sk. Túto sumu súd prvej inštancie ale priradil do vlastníctva rodičov žalobcu a to bez toho, aby túto skutočnosť nejakým spôsobom podložil dôkazmi a riadne odôvodnil.

18.2. S odvolaním sa na znenie § 143 OZ je potom podľa nej zrejmé, že aj takto získané finančné prostriedky z predaja nehnuteľnosti, ktorá sama o sebe patrila do BSM, tiež patria do BSM. Z pohľadu vyššie popísaného je preto zrejmé, že o nadobudnutie bytu v M. sa v prvom rade zaslúžila žalovaná a to tým, že na kúpu a zabezpečenie bytu boli použité finančné prostriedky jej rodičov. Takto požičané finančné prostriedky boli vrátené rodičom žalovanej, ale z peňazí patriacich do BSM účastníkov konania. V tomto smere má žalovaná za to, že súd prvého stupňa nesprávne posúdil predložené listiny, svojim právnym názorom nad rámec toho, čo bolo predmetom sporu, poprel existenciu BSM a spôsob nadobúdania majetku do BSM účastníkmi konania.

19.1. Rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd prvej inštancie si vyvodil vlastné právne závery zo znenia ust. § 705 Občianskeho zákonníka v snahe aplikovať ich do podmienok tejto doby, čím podľa názoru žalovanej prekročil svoju právomoc a odchyľil sa od súdnej praxe bez toho, aby svoje rozhodnutie riadne odôvodnil. Návod na aplikáciu predmetného ustanovenia je daný vo výklade k ust. § 705 a nedáva súdu možnosť použiť na vyriešenie tejto právnej otázky ustanovenia iných paragrafov. Aj v tejto dobe existuje množstvo bytov, ktoré nie sú v osobnom vlastníctve ich užívateľov a v prípade, ak by bolo potrebné na tento právny stav nejako reagovať, buď samotný zákonodarca alebo súdna prax súdov vyššej inštancie, by na prípadný problém reagovali. Súdna prax však pri aplikácii ust. § 705 zostala nemenná a pravidlá, akými majú sudy pri zrušení a prikázaní bytu jednému z manželov postupovať, sú riadne procesne dané. Je len na samotnom súde vyhodnotiť jednotlivé dôkazy spoločne a určiť, komu má byť užívanie bytu prikázané. V tomto smere poukazuje napr. rozhodnutie R 27/1999, že súd pri prikázaní užívania bytu posudzuje napr. - príčiny rozvratu manželstva účastníkov, možnosť usporiadania ich bytových pomerov, to kto v byte fakticky býva, to ako sa ktorý z manželov pričínil o získanie bytu (aj Uz NS ČR zo 06.12.2005, sp. zn. 26Cdo 975/2005).

19.2. V rámci súdneho konania bolo preukázané, že predmetný byt užíva žalovaná so svojimi plnoletými deťmi, riadne sa stará o nehnuteľnosť, a teda svojim konaním sa postarala o udržanie nehnuteľnosti. Taktiež bolo preukázané, že žalobca užíva na účely bývania nehnuteľnosť v kat. úz. L. C., kde má postavený rodinný dom (v stave pred kolaudáciou, ktorý však nemôže skolaudovať, nakoľko tomu bráni konanie o vyporiadanie BSM a tiež aj exekučné konania voči žalobcovi samotnému). Tvrdenia, že žalobca býva s partnerkou v podnájme, neboli ničím preukázané.

20. Žalovaná ďalej poukazuje na vyjadrenie súdu prvého stupňa v tom smere, že mohol užívanie bytu prikázať aj žalovanej, ale v tom prípade by musela žalovaná v plnom rozsahu vyplácať žalobcu z predmetného bytu. Žalovaná má za to, že súd prvého stupňa prekročil svoju rozhodovaciu právomoc, kedy vyslovil právny záver ku konaniu, ktoré prebieha pod inou spisovou značkou, a teda ako keby prejedikoval závery iného sudcu v konaní o vyporiadania BSM. Z výkladu k § 705 Občianskeho zákonníka tiež vyplýva, že manželovi, ktorému zaniklo právo nájmu bytu, prislúcha bytová náhrada. Súd, ktorý rozhoduje o zrušení práva nájmu bytu, rozhodne súčasne o povinnosti manžela, ktorému zaniklo právo nájmu bytu, vypratať byt po pridelení zodpovedajúcej bytovej náhrady. V tomto smere výrok súdu prvého stupňa chýb, a teda samotné rozhodnutie je v tomto smere nevykonateľné. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam žalovaná žiada, aby odvolací súd rozsudok v napadnutých častiach zrušil a zmenil to spôsobom, kedy užívanie bytu prikáže žalovanej s povinnosťou žalobcu vypratať sporný byt do 5 dní odo dňa zabezpečenia bytovej náhrady žalovanou v prospech žalobcu.

21.1. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedol, že jej odvolanie považuje za nedôvodné a žiada rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť. Výrok I., ktorým súd zrušil právo spoločného nájmu, žalovaná nenapadla, preto k nemu nie je potrebné smerovať žiadnu argumentáciu.

21.2. Žalovaná je vo vzťahu k napadnutej časti rozhodnutia toho názoru, že súd porušil jej právo na spravodlivý proces, a to spôsobom, kedy zvýhodnil žalobcu a zaťažil žalovanú prostriedkami procesnej obrany nad rámec princípov rovnakého prístupu k účastníkom konania. S týmto názorom sa žalobca nestotožňuje, keď to bol práve žalobca, ktorý vyvinul enormnú snahu za účelom preukázovania skutočností z obdobia rokov 2002-2003 a v tomto smere jednoznačne uniesol dôkazné bremeno.

22.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení správne uviedol, že medzi stranami sporu nebolo sporné, akým spôsobom bol predmetný byt nadobudnutý, a teda že finančné prostriedky boli stranám sporu poskytnuté dočasne rodičmi žalovanej a následne sa im tieto finančné prostriedky v plnej výške vrátili z finančných prostriedkov získaných predajom bytu v L.. Listinné dôkazy doložené žalobcom ako aj výpoveď žalobcu a svedka T. Y. jednoznačne a nespochybniteľne preukázali, že pôvodnými nájomcami Mestského bytu v L. boli rodičia žalobcu, ktorí v krátkom časovom horizonte previedli užívacie právo k tomuto bytu na žalobcu, ktorý následne predmetný byt odkúpil a následne predal tretej osobe.

22.2. O vyššie uvedenom logickom slede na seba bezprostredne nadväzujúcich udalostí svedčia žalobcom predložené listinné dôkazy, ktoré žalovaná nenamietala. Žalobca predložil žiadosť o prevedenie užívacieho práva zo dňa 15.05.2002, Dohodu o zániku nájmu bytu zo dňa 15.05.2002, Doklad o pridelení bytu zo dňa 15.05.2002 a žiadosť o predaj bytu zo dňa 26.06.2002. Listinné dôkazy ozrejmujú zámer a vôľu rodičov žalobcu i strán sporu a bez akýchkoľvek pochybností preukázali, že byt nebol na žalobcu prevedený za účelom jeho užívania, ale za účelom zabezpečenia jeho scudzenia. Žalovaná až v podanom odvolaní účelovo polemizuje o tom, že byt v kat. úz. L. mohli po prevedení užívacieho práva k tomuto bytu na žalobcu zo strany jeho rodičov, kúpiť strany sporu za účelom finančného zisku, avšak takéto tvrdenie v konaní nikdy predtým neprezentovala, ani k tomuto neprodukovala žiadne dôkazy.

22.3. Žalovaná poukazuje na to, že ju súd mal zaťažiť prostriedkami procesnej obrany, avšak sama okrem jedinej Zmluvy o prevode vlastníckeho práva k bytu od predávajúceho Mesto L. zo dňa 24.03.2003 neprodukovala žiadny dôkaz na preukázanie vlastných tvrdení, ktoré by mali byť v rozpore s tvrdeniami žalobcu. Žalovaná sa mylí, ak je presvedčená, že je výhradne úlohou žalobcu produkovať dôkazy, nakoľko ak žalovaná popiera tvrdenia o skutkových okolnostiach žalobcu, potom je v zmysle § 167 ods. 2 CSP povinná uviesť rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva, a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

22.4. S poukazom na čl. 4 ods. 1 CSP súd prvej inštancie správne pri rozhodovaní v predmetnej právnej veci zohľadnil princípy všeobecnej spravodlivosti tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Súd prvej inštancie v načrtnutom smere zohľadňoval, ktorý z manželov sa pričínil o zaobstaranie predmetného bytu, vzhľadom na aktuálnu judikatúru aplikovateľnú aj na otázku zrušenia spoločného nájmu bytu, nakoľko zrušenie spoločného nájmu bytu bezprostredne súvisí s vypořiadaním BSM.

23.1. Žalovaná síce na jednej strane namieta právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, pričom však sama v intenciách vyššie popísaného názoru prijala záver, že to bola práve ona, kto sa v prvom rade zaslúžil o nadobudnutie bytu v M. a to tým, že na kúpu a zabezpečenie bytu boli použité finančné prostriedky jej rodičov. Žalovaná celkom správne pochopila, že miera pričinenia sa o nadobudnutie bytu závisí od toho, ktorá strana investovala do jeho nadobudnutia viac finančných prostriedkov. Pomer pričinenia sa jedným z manželov je však v skutočnosti, na rozdiel od názoru žalovanej, celkom zjavne v neprospech žalovanej, keď jej účasť na obstaraní bytu, po bezodkladnej refundácii poskytnutých finančných prostriedkov rodičom žalovanej z kúpnej ceny utrhenej za predaj bytu pôvodne patriaceho rodičom žalobcu, zostala celkom nepatrná. V konečnom dôsledku celá finančná stránka obstarania bytu zostala krytá výhradne stranou žalobcu, resp. jeho rodičov. Bez rodičov žalobcu a ich postupu, kedy previedli užívacie právo na žalobcu ako syna, ktorý iba v takejto pozícii mohol v zmysle platných právnych predpisov odkúpiť byt a tento následne odplatne previesť, by nebolo možné v tom čase či i len uvažovať o kúpe bytu v M., o čom svedčí postoj rodičov žalovanej ktorí nepožadovali vrátiť polovicu z poskytnutých peňazí, ale žiadali vrátiť všetky finančné prostriedky, ktoré krátkodobo poskytli na vyplatenie kúpnej ceny.

23.2. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil skutočnosť, že celú kúpnu cenu bytu strany sporu uhradili v konečnom dôsledku len z finančných prostriedkov rodičov žalobcu vo výške 870 000 Sk, ktorí tieto finančné prostriedky považovali za dar synovi, a takýto spôsob nadobudnutia predmetného bytu považoval za rozhodujúci pre záver, že práve žalobca sa pričínil o nadobudnutie predmetného bytu, a preto je tu daný dôvod pre ktorý súd rozhodol, že žalobca má nárok pokračovať ako výlučný nájomca a člen družstva.

24.1. Žalovaná uvádza, že sa súd prvej inštancie nevysporiadal s okolnosťami rozhodujúcimi podľa § 705 Občianskeho zákonníka pre zrušenie a prikázanie bytu jednému z manželov, avšak súd prvej inštancie, okrem pomeru pričinenia sa jedného z manželov o obstaranie bytu ako zásadného ekonomického faktora pre rozhodnutie, posudzoval i iné okolnosti a to, že nebolo preukázané, že by žalobca žalovanú fyzicky alebo psychicky týral, keď podľa rozvodového konania toto preukázané nebolo a nevedlo sa žiadne trestné ani priestupkové konanie, ďalej tiež, že neprihliadal na záujem maloletých detí žijúcich v predmetnom byte, lebo sú toho času plnoleté. Vydaniu rozhodnutia tak predchádzalo komplexné posúdenie situácie, ktoré bolo obsiahnuté v odôvodnení rozhodnutia.

24.2. Súd prvej inštancie sa v bode 22 napadnutého rozhodnutia dotkol i otázky bytovej náhrady, kde konštatoval, že v predmetnom konaní o zrušení práva spoločného nájmu bytu síce býva aj rozhodnutie o práve na bytovú náhradu neúspešnej strany v konaní, avšak nakoľko rozhodnutie o bytovej náhrade nebolo predmetom žalobného návrhu, súd o tom nerozhodoval. Žalobca zdôraznil, že predložil do konania písomné vyhlásenie o zabezpečení bytovej náhrady, avšak o takúto formu kompenzácie žalovaná neprejavila záujem, ani nežiadala v prípade, že by bol byt prikázaný do užívania žalobcu,

aby súd rozhodoval o bytovej náhrade. Žalovaná sama žiadala, aby bol v konaní byt prikázaný do jej výlučného užívania bez toho, aby navrhla zabezpečenie bytovej náhrady pre žalobcu a až v podanom odvolaní namieta, že súd mal rozhodnúť o povinnosti manžela, ktorému zaniklo právo nájmu bytu, vypratať byt po pridelení zodpovedajúcej bytovej náhrady. Takýto postup žalovanej je zjavne účelový, pričom s ohľadom na aktuálnu situáciu na trhu realít je celkom bezpredmetné zabezpečovať náhradný byt, keďže každá verejná inzertná ponuka na uzatvorenie nájmu k bytu je v podstate sama o sebe zabezpečením bytovej náhrady.

24.3. Rozhodnutie nemožno označiť za nevykonateľné, keďže je nevyhnutným podkladom pre uzatvorenie novej zmluvy o nájme medzi OSBD Nitra a žalobcom. Žalobca žiada, aby odvolací súd odvolanie žalovanej zamietol a potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie s tým, že žalobcovi bude priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

25. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, účinného od 01.07.2016, ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“), prejednal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) a po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a § 391 ods. 1 CSP zrušil a vec v tejto časti vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

26.1. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

26.2. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

27.1. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami strany sporu, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 220 CSP). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci Y. D. proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia.

27.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia 365 ods. 1 písm. b/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Povinnosť súdov rozhodnutie odôvodniť v súlade s vyššie citovaným ustanovením je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z článku 36 a nasledujúcich Listiny základných práv a slobôd, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené sporovou stranou, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/2003).

27.3. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I.ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 389 ods. 1 písm. b/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia prvoinštančného súdu.

28. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

29.1. Podľa § 216 ods. 1 CSP súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu.

29.2. Podľa § 216 ods. 2 CSP súd môže prekročiť žalobný návrh a prisúdiť viac, než čoho sa strany domáhajú, iba vtedy, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

30. Jedným z typického prípadu výnimiek zo zásady uvedenej v § 216 ods. 1 CSP, teda zásady ne ultra petitem, je aj konanie o zrušení práva spoločného nájmu bytu a určení ďalšieho nájomcu.

31.1. Podľa § 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), ak nadobudol právo na uzavretie zmluvy o nájme družstevného bytu jeden z rozvedených manželov pred uzavretím manželstva, zanikne právo spoločného nájmu bytu rozvodom; právo užívať byt zostane tomu z manželov, ktorý nadobudol právo na nájom bytu pred uzavretím manželstva. V ostatných prípadoch spoločného nájmu družstevného bytu rozhodne súd, ak sa rozvedení manželia nedohodnú, na návrh jedného z nich o zrušení tohto práva, ako aj o tom, kto z nich bude ako člen družstva ďalej nájomcom bytu; tým zanikne aj spoločné členstvo rozvedených manželov v družstve.

31.2. Pri rozhodovaní o ďalšom nájme bytu vezme súd zreteľ najmä na záujmy maloletých detí a stanovisko prenajímateľa (§ 705 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

31.3. Podľa § 712 ods. 1 OZ bytovými náhradami sú náhradný byt, náhradné ubytovanie a prístrešie.

31.4. Podľa § 712a ods. 8 OZ ak ide o prípady podľa § 705 ods. 1 2 druhej vety môže súd, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa, rozhodnúť, že rozvedený manžel má právo len na náhradné ubytovanie alebo na prístrešie. Ak sa rozvedený manžel za trvania manželstva alebo po rozvode manželstva voči druhému manželovi alebo voči blízkej osobe, ktorá s ním býva spoločne v byte, dopúšťal alebo dopúšťa fyzického násillia lebo psychického násillia, súd rozhodne, že bytová náhrada mu nepatrí.

31.5. Z ustanovenia § 712a ods. 8 OZ nemožno vyvodiť, že z dôvodov hodných osobitného zreteľa netreba zabezpečiť bytovú náhradu (rozsudok NS SR z 22.05.2008 sp. zn. 3 Cdo 232/2007).

32. Výrok o zrušení práva spoločného nájmu bytu, určení budúceho nájomcu a povinnosti byt vypratať v závislosti na bytovej náhrade je nedeliteľný. Ak sú preto na základe podaného odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa dôvody len pre zrušenie iba niektorej časti výroku rozsudku, je treba zrušiť celý výrok tohto rozsudku (uznesenie NS ČR z 21.08.1992 sp. zn. 2Cdo10/92).

33.1. V riešenom prípade ide o aplikáciu § 705 ods. 2 druhá veta a ods. 3 a § 710a ods. 8 Občianskeho zákonníka. V citovanom ustanovení § 705 ods. 3 Občianskeho zákonníka ide o ustanovenie, ktoré patrí k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou, t. j. k právnym normám, ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojej úvahy v každom jednotlivom prípade vymedzil sám hypotézu právnej normy zo širokého, vopred (okrem záujmu maloletých detí a stanoviska prenajímateľa) neobmedzeného okruhu okolností. Okrem hľadísk výslovne uvedených v ustanovení § 705 ods. 3 Občianskeho zákonníka, na ktoré má súd vždy prihliadnuť a s nimi sa vysporiadať, jestvujú aj ďalšie významné hľadiská (sociálne a majetkové pomery účastníkov, ich zdravotný stav, zásluhy o získanie spoločného bytu účastníkov, účelnosť využitia bytu a pod.); nie je vylúčené, aby tieto ďalšie hľadiská pre rozhodovanie o ďalšom nájme bytu v tej ktorej veci podľa konkrétnych okolností neprevážili nad expressis verbis v zákone uvedenými hľadiskami.

33.2. Pri rozhodovaní o určení, ktorý z rozvedených manželov, ktorí nemajú maloleté deti, bude ďalej užívať byt, prihliadne súd -vychádzajúc z okolností konkrétneho prípadu- napr. na širšie okolnosti rozvratu manželstva, na sociálne a zdravotné pomery rozvedených manželov, na spoločný význam a náročnosť ich zamestnania ako aj k tomu ako sa ktorý z rozvedených manželov pričínil o nadobudnutie práva užívať byt, komu z nich a z akých dôvodov bol byt pôvodne pridelený a pod. (rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo 70/97).

34. Z celkového poňatia úpravy zrušenia práva spoločného nájmu bytu manželov podľa § 705 ods. 1 a § 705 ods. 2 veta druhá OZ a nadväzujúceho ustanovenia § 72a ods. 8 OZ, ktorými sa súd spravuje pri rozhodovaní o povinnosti vypratať byt a o bytovej náhrade, vyplýva, že ide o jeden z prípadov súdnych sporov, kedy súd nie je viazaný návrhom strán sporu (§ 216 ods. 1 CSP) a kedy odvolanie proti

rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktoré smeruje len do určitej časti výroku rozsudku vo veci samej (v merite) má odkladný účinok aj vo vzťahu k tej časti výroku rozsudku, ktorá výslovne nebola napadnutá odvolaním, pretože ide o spory, keď z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vypořádania vzťahu medzi stranami.

35.1. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie na zistený skutkový stav použil správne ustanovenie Občianskeho zákonníka (§ 700, § 705 ods. 1 až 3, § 712 a § 712a ods. 8 OZ), ktoré však nesprávne interpretoval. Hypotézu ustanovenia § 705 ods. 3 Občianskeho zákonníka nevymedzil v súlade s konštantnou judikatúrou. V napadnutom rozhodnutí nie sú dostatočne jasne a výstižne vysvetlené dôvody, z ktorých mal prvoinštančný súd za to, že za ďalšieho nájomcu predmetného bytu ako člena družstva treba určiť žalobcu a už vôbec nesprávny je záver prvoinštančného súdu o tom, že nerozhodoval o bytovej náhrade, pretože rozhodnutie o bytovej náhrade nebolo predmetom žalobného návrhu. Takýto záver je v rozpore s tým, čo je uvedené v predchádzajúcom bode 34 tohto uznesenia odvolacieho súdu a už to bol dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku a jeho vrátenie súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súd prvej inštancie prehliadol, že ustanovenie § 712a ods. 8 OZ mu umožňuje so zreteľom na existenciu „dôvodov hodných osobitného zreteľa“ iba to, aby povinnosť vypratávaného manžela neviazal na zabezpečenie bytovej náhrady vo forme náhradného bytu, ale výnimočne (len) vo forme náhradného ubytovania alebo prístrešia, avšak v žiadnom prípade mu to neumožňuje ani po zohľadnení „dôvodov hodných osobitného zreteľa“ neviazať povinnosť vypratávaného manžela na zabezpečenie (žiadnej) bytovej náhrady. Pri rozhodovaní o bytovej náhrade podľa uvedeného ustanovenia sa povinnosť vypratať byt neviaže na zabezpečenie žiadnej bytovej náhrady iba v prípade preukázaného fyzického alebo psychického násillia.

35.2. Ďalším z dôvodov zrušenia napadnutého rozsudku je tá skutočnosť, že súd pri rozhodovaní o určení, ktorý z rozvedených manželov, ktorí majú tri plnoleté deti bývajúce so žalovanou, bude byť ďalej užívať ako člen bytového družstva, nezohľadnil aj ďalšie hľadiská v súlade s ustáleným výkladom podávaným súdnou praxou, a to dospelé deti, počet rodinných príslušníkov bývajúcich naďalej v byte, zdravotný stav bývalých manželov, pracovné a sociálne pomery, príčiny rozvodu podľa rozsudku o rozvode, ako a kto z bývalých manželov sa pričínil o to, že nadobudli právo nájmu bytu, komu a z akých dôvodov bol byt pôvodne pridelený, možnosti nového usporiadania bytových pomerov, účelné využitie bytu a predpoklady na pokojné a usporiadané užívanie bytu.

36.1. Súd prvej inštancie v rozpore s listinnými dôkazmi v spise v bode 20 odôvodnenia rozsudku a v rozpore so zisteniami uvedenými v bode 7 odôvodnenia rozsudku (posledných 5 viet) zmätočne uvádza, že „Strany sporu preukázateľne nadobudli byt do nájmu počas trvania manželstva za finančné prostriedky pochádzajúce od rodičov žalobcu a že celú kúpnu cenu bytu strany sporu uhradili v konečnom dôsledku len z finančných prostriedkov rodičov žalobcu vo výške 870 000 Sk a že tieto finančné prostriedky považovali za dar synovi“.

36.2. Listinné dôkazy doložené žalobcom ako aj výpoveď žalobcu a svedka T. jednoznačne a nespochybniteľne preukázali, že pôvodnými nájomcami Mestského bytu v L. boli rodičia žalobcu, ktorí požiadali Mestský úrad L. dňa 15.05.2002, aby previedol ich užívacie práva na syna L. Y. a následne v ten istý deň bola podľa § 710 a nasl. OZ uzatvorená Dohoda o zániku nájmu bytu medzi Mestom L., zastúpeným primátorom Mesta L. RNDr. Jozefom Ondrejkom a nájomcom T. Y., pričom v bode 5. je uvedené, že zánik nájmu bytu končí 31.05.2002. Dňa 15.05.2002 primátor Mesta L. prideliť 2-izbový byt č. 5 na 3 NP na ul. S. č. XXXX v L. L. Y., ktorý dňa 26.06.2002 požiadal Mesto L. o predaj tohto X-izbového bytu. Dňa 24.03.2003 bola uzatvorená Zmluva o prevode vlastníctva uvedeného bytu v L. zo strany predávajúceho Mesto L. na kupujúcich manželov L. Y. a J. Y. za dohodnutú kúpnu cenu 20 214,80 Sk.

37. Z uvedeného vyplýva, že napadnutý rozsudok nie je v súlade so zásadami uvedenými v ust. § 220 CSP a v § 705 ods. 2 veta prvá a § 712a ods. 8 OZ. Nedostatok zákonného obsahu napadnutého rozsudku sa prejavuje v jeho nezrozumiteľnosti a tým aj nepreskúmateľnosti dôvodov. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva nesúlad a rozpornosť so zákonnými požiadavkami na presvedčivosť a preskúmateľnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia, keď nie je zrejmé, akými úvahami sa súd prvej inštancie riadil, keď žalobcu určil za ďalšieho výlučného nájomcu bytu a člena družstva, pričom sa žiadnym spôsobom právne nevysporiadal so skutočnosťami, ktoré počas konania vyšli najavo, a právne neposúdil význam zistených skutkových okolností ohľadom toho, ktorá z procesných strán a v akej miere sa zaslúžila o nadobudnutie predmetného bytu do nájmu. Neobjasnil, aké vykonané dôkazy k tejto časti rozhodnutia viedli, ako tieto dôkazy vyhodnotil a neuviedol svoj spôsob aplikácie na vec sa vzťahujúcich právnych noriem, ktoré tieto právne otázky riešia a tiež sa nevysporiadal s príslušnou judikatúrou vyšších súdnych autorít. Uvedený postup spôsobuje arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia pre

strany sporu v rámci možnosti riadnej právnej argumentácie proti záverom súdu prvej inštancie a tým aj pre súd odvolací v rámci preskúmania správnosti jeho záverov.

38. Uvedené nedostatky nemôže odvolací súd nahrádzať, pretože podstatou odvolacieho konania je zabrániť prekvapivým rozhodnutiam bez možnosti podania riadneho opravného prostriedku, v rámci ktorého by strana mala zachovanú plnú možnosť obrany proti argumentom súdu prvej inštancie a došlo by tak k porušeniu zásady dvojinstančnosti súdneho konania. Uvedený postup, v rámci ktorého by odvolací súd nahrádzal chýbajúce argumenty o právnych základných otázkach preskúmvanej veci, by znamenal nezabezpečenie riadneho prístupu k spravodlivému procesu po podaní odvolania.

39. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil podľa § 389 ods. 1, písm. b/ CSP, keďže jeho nedostatočným odôvodnením ohľadom určenia žalobcu za ďalšieho výlučného nájomcu bytu a člena družstva znemožnil stranám, aby uskutočňovali im patriace procesné práva (obrana proti argumentom súdu prvej inštancie v rámci konania odvolacieho) v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok v záujme zachovania dvojinstančnosti súdneho konania nemožno napraviť v konaní pred súdom odvolacím.

40. Záverom odvolací súd poznamenáva, že rozhodnutie podľa § 705 ods. 2 veta druhá Občianskeho zákonníka o ďalšom nájme družstevného bytu nie je viazané na to, aby sa súčasne rozhodovalo o vyporiadaní spoločných majetkových práv bývalých manželov. Určením, kto bude ako člen družstva byt ďalej užívať, sa rieši aj otázka členského podielu v bytovom družstve. Avšak otázka, či a akú sumu je nadobúdateľ členského podielu povinný vyplatiť zo zostatkovej hodnoty tohto podielu druhému účastníkovi, sa v konaní o zrušení práva spoločného nájmu družstevného bytu nerieši. S konaním o zrušení práva spoločného nájmu bytu nie je spojené konanie, v ktorom by sa posudzovalo, v akých podieloch sa rozdelí hodnota, ktorú predstavoval majetok tvoriaci BSM účastníkov, prípadne kto z bývalých manželov, čo a v akej cene z tohto majetku nadobudne.

41. Podľa § 391 ods. 1 CSP odvolací súd napadnutý a zrušený rozsudok vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v rámci ktorého bude tento viazaný právnym názorom súdu odvolacieho. Úlohou súdu prvej inštancie bude v rámci nového konania doplniť dokazovanie k otázke určenia ďalšieho výlučného nájomcu bytu a člena družstva, k otázke opodstatnenosti charakteru bytovej náhrady pre druhého rozvedeného manžela, prípadne so zreteľom na výsledky dokazovania o existencii alebo neexistencii násilného správania sa žalobcu vo vzťahu k žalovanej, k otázke existencie nároku na bytovú náhradu, zohľadní hľadiská uvedené v bode 35.2. tohto odôvodnenia, výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotí a ich vyhodnotenie bude potrebné podrobne uviesť v odôvodnení nového rozhodnutia tak, aby odôvodnenie zodpovedalo zákonným požiadavkám na náležitosti súdneho rozhodnutia (§ 220 CSP) a aby bolo stranám sporu zabezpečené právo na spravodlivý proces vo všetkých štádiách súdneho konania. V novom rozhodnutí vo veci nesmú absentovať dôvody so zreteľom na všetky vyššie uvádzané právne otázky a aspekty veci a toto rozhodnutie musí byť presvedčivé a preskúmateľné v záujme zachovania dvojinstančnosti súdneho konania.

42. Podľa § 391 ods. 2 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

43. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

44. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP a § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie od doučenia opravného uznesenia v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).